

Terhi Söderling

**Perhehoitajan opas Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä Soiten lastensuojelun
perhehoitoon**

Opinnäytetyö

Syksy 2019

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosiaalialan koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Terhi Söderling

Työn nimi: Perhehoitajan opas Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä Soiten lastensuojelun perhehoitoon

Ohjaaja: Päivi Rinne

Vuosi: 2019 Sivumäärä: 28 Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyö on tilaustyö Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä Soitelta. Opinnäytetyön tavoitteena on kehitetty lastensuojelun perhehoitoon opas. Opas on tarkoitettu perhehoitajille ja oppaan tarkoitus on tukea perhehoitajan tekemää tärkeää työtä. Opas on kehitetty yhteistyössä perhehoidosta vastaavan sosiaalityöntekijän sekä sosiaaliohjaajan kanssa. Lisäksi perhehoitajan asiantuntijuutta on hyödynnetty.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää perhehoitoon opas, joka edistää perhehoitoon liittyviä erilaisia tilanteita. Oppaan tarkoitus on myös neuvoa perhehoitajaa tilanteissa, joissa vastaus tai esimerkiksi tarkka yhteystieto löytyi oppaasta. Opas koostuu seuraavista osioista, joissa kerrotaan perhehoitajana toimimisesta ja siihen liittyvistä seikoista, kuten ”lapsi perheessä”. Lisäksi oppaassa kerrotaan myös korvauksista, perhehoitajan hyvinvoinnista sekä julkisuudesta ja sosiaalisesta mediasta.

Lastensuojelun perhehoitaja on koulutuksen saanut henkilö, joka vastaa hänelle sijoitettujen lasten hoivasta ja huolenpidosta. Opinnäytetyössä kerrotaan perhehoitoa määrittelevät velvollisuudet, lainsäädännöt sekä sopimukset, joiden tarkoitus on tukea perhehoitajaa. Opinnäytetyössä on tuotu esille perhehoitoa lastensuojelussa, jossa käsiteltiin lapsen sijoittumista perhehoitoon. Perhehoidon lainsäädäntö sekä sopimukset, kuten esimerkiksi toimeksiantosopimus tuodaan myös opinnäytetyössä esille.

Avainsanat: perhehoito, perhehoitaja, opas, lastensuojelu, Soite

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Services

Author/s: Terhi Söderling

Title of thesis: Foster carers guide to Middle-Ostrobothnia social and health care service Soite´s child welfare service on foster care

Supervisor: Päivi Rinne

Year: 2019

Number of pages: 28

Number of appendices: 1

This thesis was ordered by Middle Ostro-Bothnia Soite. Also the purpose of this thesis was to work as a device guide to foster carers who work with child welfare. The aims of the thesis and the guide was to give support to the foster carers and, also support their important work. The guide was made in cooperation with foster cares social workers who are in charge of child welfare. Also foster carers expertise has been exploited in this thesis.

This thesis aimed was to work as a device guide, and another aim of this thesis was to guide foster carers in different kinds of situations. The guide was purposed to advise and give answers. For example, when a contact detail is needed.

Foster carers work with child welfare and they are qualified persons who know how take care of children's well-being. Child welfare places children in family care and a foster carer takes care of them. The guide was composed for example to give advice at practising foster carers responsibilities and some related issues, like "a child in a family". The guide was also recounting compensations, family carers well-being, publicity and social media. The foster care guide recounted what are duties and legislations of a foster carer. Foster carers also work according to the agreement.

Keywords: foster care, foster carer, guide, child welfare, Soite

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO	5
2 PERHEHOITO LASTENSUOJELUSSA	7
2.1 Perhehoidon oppaan tarkoitus ja tavoitteet.....	7
2.2 Lapsen sijoittaminen perhehoitoon lastensuojelun kentässä	8
3 PERHEHOITAJAN TOIMINTAA SÄÄTELEVÄT LAIT, VELVOLLISUUDET JA SOPIMUKSET	10
3.1 Perhehoidon lainsäädäntö ja toimeksiantosopimus	10
4 PERHEHOITAJAN KOULUTUS JA OHJAUKSEN TARVE.....	13
4.1 Perhehoitajan koulutus, ohjaus ja tuen tarve	13
5 OPPAAN TOTEUTUS	16
5.1 Teorian keruu ja suunnittelu.....	16
5.2 Oppaan toteutuksen aikajana	17
6 POHDINTA.....	21
LÄHTEET	23
LIITTEET.....	26

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on kehittämis- ja tilaustyö Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soitelle. Tilaus sisälsi, että teen lastensuojelun perhehoitajille oppaan, jossa olisi mahdollisimman paljon käytännön apuja ja tukea perhehoitoon. Sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soite on sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä, jolla on jäsenkuntia kymmenen. Soite tarjoaa talvelut 200 000 asukkaalle, koska Soiteen kuuluu myös erikoissairaanhoidon talvelut. Erikoissairaanhoidon talveluita antaa Kokkolan keskussairaala. (Soite, tietoa Soitesta, [viitattu 21.9.2019]). Opinnäytetyö käsittelee perhehoitajalle määriteltyjä lainsäädäntöjä ja velvollisuuksia sekä sopimuksia, koska niillä on keskeinen rooli perhehoitajan arjessa. Opinnäytetyössä sopimuksista tuon esille toimeksiantosopimuksen ja sen merkityksen perhehoidossa. Toimeksiantosopimuksella määritellään perhehoidon sisältö. Toimeksiantosopimuksessa kerrotaan mm. sijoituksen kesto ja siihen liittyvät mahdolliset yksilölliset sisällöt. Perhehoito on perhehoitajan kotona annettavaa hoitoa, kun lapsen vanhemmat eivät sitä pysty tarjoamaan. Sijoituksen kestoa ei pystytä aina määrittelemään. Lapsi voi asua perhehoidossa siihen saakka, kun tarvetta perhehoidolle ei ole, esimerkiksi lapsi täyttää 18 -vuotta. (Friedman ym. 2013, 21). Perhehoitajan tekemä työ on julkinen hallintotehtävä, jonka Suomen perustuslaki tuo esille (L 11.6.1999/731). Hallintotehtävään liittyy monia eri lainsäädäntöjä, jotka määrittelevät perhehoitajan toimintaa. Lisäksi opinnäytetyössä käsitellään toimeksiantosopimusta, joka on lastensuojelun ja perhehoitajan välinen virallinen sopimus (L 263/2015, 10 §).

Soitella on omana talvelunaan lastensuojelussa työskentelevät perhehoitajat. Perhehoitajia työskentelee heidän organisaatiossaan noin 50 henkilöä, joten on järkevää tuottaa heille opas. Oppaan lisäksi perehdyttämisen voisi toteuttaa erilaisilla konsepteilla, kuten esimerkiksi dialogisella perehdyttämällä. Dialoginen perehdyttäminen edellyttää, että perhehoitaja tekee määrättyä tehtävää, joten perehdyttämällä voidaan dialogisesti käydä läpi perhehoitajan tehtäväkuva. Dialoginen perehdyttäminen toteutetaan yhdessä perhehoitajan kanssa ja se voi muuttua ajansaatossa, jos työnkuva muuttuu (Kupias & Peltola 2009, 41-42). Perhehoito kuuluu sosiaalitalveluun, jota kunnan on tarjottava. Perhehoito on myös valvottua toimintaa, jota Aluehallintovirasto valvoo. Valvontaa tehdään siitä syystä, että kaikilla olisi tasa-

arvoisesti laadukasta perhehoitoa ja säädöksiä noudatetaan. (Aluehallintovirasto 2013). Lastensuojelun perhehoidossa on omat sosiaaliohjaajat ja sosiaalityöntekijät, jotka vastaavat perhehoidosta. Perhehoito voisi olla myös ulkopuoliselta (esimerkiksi toisen yrityksen perhekoti) ostettu palvelu. (Nuorten ystävät, perhehoito, [viitattu 21.9.2019]). Perhehoidon oppaan tarkoitus on tukea heidän työskentelyään perhehoitajina. Perhehoitajat tarvitsevat selkeän oppaan, joka tukee perhehoitajia, perhehoitajuutta sekä perhehoitoon sijoitettua lasta siinä määrin, että oppaasta on käytännössä apua. Opas antaa ohjeet taloudellisesta opastamisesta ja kuinka erilaisissa tilanteissa menetellään. Erilaisia tilanteita voi olla mm. lapsen kuljetus terapiaan ja matkustusluvan kysyminen.

Oppaan teko sisälsi myös useita tapaamisia Kokkolassa perhehoidon vastaavien kanssa, jossa kävimme joka kerralla opasta läpi ja mietimme yhdessä ratkaisuja: kuinka opas muodostetaan ja mitä se sisältää. Oppaan tarkoitus on antaa käytännön apua ja tukea, joten oppaassa ei tuoda esille lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä seikkoja. Vaikka opinnäytetyössä ei tuoda esille lapsen kasvua ja kehitystä, niin opinnäytetyönä tämä on todella mielenkiintoinen aihe. Opinnäytetyön edetessä koen oppineeni paljon uutta tästä aiheesta. Lisäksi aihe on hyvin opettavainen sosionomi (AMK) opiskelijoille, jotka haluavat työskennellä lastensuojelun kentällä. Omalla kohdallani huomaan suurta hyötyä tästä tiedosta, mitä olen kerännyt aiheesta. Lisäksi perhehoito on aiheena mielenkiintoinen ja puhutteleva, koska perhehoito on sijoituspaikkana hyvin yleinen ja silloin perhetyön kokonaisuus täytyy olla hallinnassa lastensuojelun vastaavilla työntekijöillä, mutta myös perhehoitajilla.

2 PERHEHOITO LASTENSUOJELUSSA

2.1 Perhehoidon oppaan tarkoitus ja tavoitteet

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvvelukuntayhtymä Soitelle laatimani oppaan tarkoitus on antaa perhehoitajille tietoa, neuvoja ja apuja tilanteisiin, joita perhehoidossa yleensä tulee vastaan. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, kun perhe suunnittelee matkaa ulkomaille. Silloin perhehoitajan täytyy muistaa keskustella asiasta perhehoidosta vastaavan kanssa. Tai esimerkiksi perhehoitaja pohtii perheväpuiden pitämistä. Näistä asioista on ohjeistus oppaassa (Liite 1). Oppaan tavoitteena on tukea perhehoitajaa antamalla tietoa, kuinka erilaisissa tilanteissa perhehoitajan on toimittava. Tavoitteena onkin, että perhehoitaja löytää vastauksen oppaasta.

Perhehoitoa ja perhehoitajan työtä määrittelevät lainsäädännöt ja sopimukset. Oppaassa tuodaan esille lainsäädäntöä ja velvollisuuksia. Kuitenkaan oppaassa ei tuoda esille sopimuksia (esimerkiksi toimeksiantosopimusta) tilaavan organisaation päätöksestä. Perhehoitaja voi oppaan antaman tiedon lisäksi olla yhteydessä perhehoidosta vastaavaan sosiaalityöntekijään. Kuitenkin tarkoituksena on, että perhehoidosta vastaava sosiaalityöntekijä saa vähemmän yhteydenottoja perhehoitajilta asioista, joiden opastus on perhehoitajan oppaassa. Oppaan tarkoituksena ei ole tuoda esille lapsen kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä, vaan oppaassa ja opinäytetyössä keskitytään perhehoitoa määritteleviin lainsäädäntöihin, sopimuksiin sekä velvollisuuksiin.

Opas on laadittu yhteistyössä Soiten perhetukipalveluiden johtavan sosiaalityöntekijän kanssa sekä perhehoidossa työskentelevän sosiaaliohjaajan kanssa. Oppaan tavoitteiden saavuttamiseksi on hyödynnetty myös perhehoitajan asiantuntemusta. Perhehoitaja on käynyt oppaan lävitse ja hänen asiantuntemuksensa pohjalta on tehty pieniä lisäyksiä oppaan eri osa-alueisiin.

2.2 Lapsen sijoittaminen perhehoitoon lastensuojelun kentässä

Perhehoidolla tarkoitetaan sitä, että perhehoitaja hoitaa kodissaan lapsia, jotka on sijoitettu perhehoitoon avohuollon sijoituksena, huostaanotolla tai kiireellisellä sijoituksella. Sijoitetun lapsen ollessa perhehoidossa perhehoitaja vastaa lapsen hoihasta ja huolenpidosta, siten että hoiva ja huolenpito on mahdollisimman kehitystä tukevaa. Perhehoidon tarkoitus on myös antaa lapselle läheisiä ihmissuhteita, jotka ovat voineet olla hyvin vaillinaiset ennen sijoitusta. (Ketola 2008, 18-20). Hämäläinen (2012, 156) kertoo tutkimuksessaan tuo julki kuinka sijoitetut lapset perhehoidossa muodostavat perhehoitajaan turvallisen arkisuhteen, jossa pelisäännöt pitävät ja lapsi tuntee olonsa turvalliseksi. (Hämäläinen 2012, 156). Perhehoitoon sijoitus oli vuonna 2018 yksi käytetyimmistä sijoituspaikoista. Vuonna 2018 Suomessa sijoitettiin kiireellisesti 4390 lasta. Kaiken kaikkiaan vuonna 2018 sijoitettuja lapsia oli 18 544 lasta, joista perhehoitoon lapsia oli sijoitettu 7 521. Eli perhehoitoon sijoitettuja lapsia oli 41,6 %. (THL 2019.) Etelä-Pohjanmaa sijoittaa perhehoitoon muita maakuntia enemmän lapsia perhehoitoon, kun 52 % lapsista oli sijoitettu perhehoitoon ja 35 % laitoshuollon piiriin. (Tasala 2018).

Perhehoitoon sijoitus voi tapahtua lastensuojelussa avohuollon sijoituksena. Avohuollon sijoitus tehdään huoltajan suostumuksella. Lisäksi yli 12, -vuotiaalta lapselta tarvitaan suostumus avohuollon sijoitukseen. (Räty 2015, 324.) Lapsi voidaan sijoittaa perheeseen myös kiireellisellä sijoituksella. Silloin ei huoltajan tai lapsen lupaa tarvita. Kiireellinen sijoitus voi perhehoidossa kestää 30 vuorokautta, mutta tarvittaessa kiireellistä sijoitusta voidaan jatkaa enintään 30 lisävuorokaudella. (L 13.4.2007/417.) Viimesijainen sijoitusmuoto on huostaanotto. Silloin, kun lapsi huostaanotetaan perheestään, on katsottu, että on lapsen edun mukaista tehdä huostaanotto. Huostaanoton tarkoitus on turvata lapsen oikeuksien toteutuminen. (Araneva 2018, 113-114.) Mikäli lapsi sijoitetaan kiireellisesti perhehoitoon, tarkoituksena on turvata lasta. Perhehoidon tarkoitus on antaa lapselle turvaa ja vastata lapsen kasvatuksesta sijoituksen ajan. (Araneva 2018, 112). Perhehoitaja ei määrittele esimerkiksi yhteydenpitoa huoltajaan, vaan tarvittaessa yhteydenpidon rajoitukset määrittelee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. (L 13.4.2007/417, 13 §)

Perhehoito lastensuojelussa koostuu kolmesta kokonaisuudesta. Ensimmäinen kokonaisuus on, että perhehoitaja kasvattaa, hoitaa ja tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Toinen kokonaisuus koskee perhehoitoon sijoitetun lapsen vanhempien ja huoltajien tukemista. Perhehoitaja tukee vanhempaa ja huoltajaa lapsen kasvattamisesta ja kehitystä. Kolmas kokonaisuus perhehoidossa on sosiaalityöntekijän tuki perhehoitajalle. (Araneva 2018, 174).

Perhehoitoon sijoituksen syyt voivat olla moninaiset. Syitä voivat olla vanhemman väsymys, fyysiset ja psyykkiset sairaudet, lapsen pahoinpitely, vanhemman alkoholin ja päihteiden käyttö sekä vanhemman toiminnan ohjaamisen vaikeus. 75 % sijoitetuista lapsista sijoitetaan, kun vanhempi ei osaa huolehtia lapsen hoidosta, huolenpidosta sekä kasvatuksesta lapsen ikätason vaativuuden mukaisesti. Tämä on yleisin syy, miksi lapsi joudutaan sijoittamaan. Sijoituksen syynä voi olla myös vanhempien voimavarojen väheneminen ja monella sijoitetulla lapsella (58 %) vanhempien väsymys, uupumus sekä jaksamattomuus johti sijoitukseen. Suurena sijoitukseen vaikuttavana tekijänä olivat myös vanhemman psyykkiset sairaudet, jotka muodostivat 33 % lapsen sijoituksen. Myös vanhemman päihteiden käyttö johti sijoitukseen monella lapsella. Alkoholista johtuvat sijoitukset olivat sijoituksen syynä 22 % lapsista, huumeiden käytöstä johtuvat sijoitukset 14 %. (Heino ym. 2016, 68 - 70). Perhehoidossa perhehoitaja voi myös kokea haasteita. Haasteiden kokeminen on melko yleistä. Perhehoitajan on hyvä olla yhteydessä perhehoidosta vastaavaan sosiaalityöntekijään, kun tarvitsee tukea, neuvoa tai apua. Haasteet voivat liittyä suoranaisesti lapseen mutta välillisesti myös lapsen syntymävanhempiin. Esimerkiksi perhehoitajat voivat kokea yhteydenpidon hankala lapsen syntymävanhempiin. Kuitenkin samanaikaisesti sijoitettu lapsi voi murehtii syntymävanhempiansa tilannetta. Perhehoitajalle voi myös tulla haaste siinä, että lapsen syntymävanhemmat eivät ole halukkaita perhehoitoon ja vastustavat sitä. (Marjomaa & Laakso, 48-49).

3 PERHEHOITAJAN TOIMINTAA SÄÄTELEVÄT LAIT, VELVOLLISUUDET JA SOPIMUKSET

3.1 Perhehoidon lainsäädäntö ja toimeksiantosopimus

Perhehoito on tärkeä osa lastensuojelua. Perhehoitajana toimimista määrittelee lainsäädäntö, joita luonnollisesti täytyy noudattaa, jotta voi toimia perhehoitajana. Perhehoitoa määritteleviä lakeja ovat esimerkiksi lastensuojelulaki (L 417/2007), perhehoitolaki (L 263/2015), sosiaalihuoltolaki (L 1301/2014), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (L 812/200), laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (L 504/2002), laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (L 254/2015). Myös oppaassa kyseiset lait tulevat esille, koska perhehoitajan on myös hyvä tietää mitä lainsäädäntöjä perhehoitajan tehtävät koskettavat. Näistä lakipykälistä perhehoitaja voi esimerkiksi epäselvässä tilanteessa selvittää omat oikeutensa ja velvollisuutensa. (Liite 1). Jotta perhehoitajana voi toimia, selvitetään perhehoitajan rikostausta. Rikostausta selvitetään tarkastamalla rikosrekisteriotte, jonka työnantaja pyytää perhehoitajaa toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäville. Perhehoitaja työskentelee alaikäisten kanssa, joten perhehoitaja on velvollinen toimittamaan rikosrekisteriotteen työnantajan nähtäville. Tällä tavalla turvataan lapsen hoivaa, huolenpitoa sekä kasvatusta. (L 14.6.2002/504.) Rikostaustan selvittämisen lisäksi vaitiolovelvollisuus on tärkeää. Perhehoitaja on vaitiolovelvollinen eikä saa antaa ulkopuolisille tietoja lapsesta. Vaitiolovelvollisuus koskee myös asiakasasiakirjoja kuten esimerkiksi asiakassuunnitelmaa. Tämä tarkoittaa sitä, että perhehoitaja ei voi kertoa tai näyttää ulkopuolisille asiakassuunnitelmassa olevia tietoja. Vaitiolovelvollisuuden rikkominen on rangaistava teko. (L 22.9.2000/812.)

Perhehoidon alkaessa laaditaan toimeksiantosopimus. Suomen perustuslain (L 11.6.1999/731) 11. luvun, 124 §:ssä kerrotaan, että jos perusoikeudet toteutuvat ja julkisella hallintotehtävällä on tarkoitus, niin hallintotehtävät voidaan antaa jollekin muulle, kuin viranomaiselle. Kuitenkin hallintotehtävien antaminen onnistuu vain lakiin nojaten. Tässä tapauksessa perhehoitaja huolehtii lapsen kasvatuksesta ja huolenpidosta. Perhehoitolaki määrittelee toimeksiantosopimuksen sisällön, joka vai-

kuttaa oleellisesti perhehoidon sisältöön. Toimeksiantosopimus määrittää tarkemmin kasvatuksen sisältöä, lisäksi siihen määritellään yksilökohtaisesti mm. esimerkiksi lapsen käynnit terapiassa. (L 263/2015.) Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvuelukuntayhtymä Soite tekee perhehoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen. Toimeksiantosopimuksessa on tultava esille seuraavat asiat kuten esimerkiksi perhehoidon arvioitu kesto. Kun lapsi tulee perhehoitoon, on lastensuojelulain (L 13.4.2007/417) 4 §:ssä on tarkoitus tukea lasta ja perhettä, jotta heidän perhe olisi taas kokonaisuudessaan koossa. Toimeksiantosopimukseen voidaan merkitä kesto, kun kyse on lastensuojelun avohuollon tukitoimena tehty sijoitus. Kuitenkaan sijoitus avohuollon tukitoimena ei voi olla toistuva tai pitkäaikainen. Avohuollon sijoituksen aikana sosiaalitoimi arvioi täytyvätkö huostaanoton edellytykset. (L 13.4.2007/417.)

Perhehoitajan on saatava tukea lapsen kasvatukseen ja hoitoon. Tuen antaa toimeksiantosopimuksen sopinut kunta tai kuntayhtymä. Toimeksiantosopimuksessa on perhehoitajalle nimettynä vastuutyöntekijä, johon perhehoitaja voi tarvittaessa olla yhteydessä. Toimeksiantosopimus on aina lapsikohtainen ja toimeksiantosopimukseen kirjataan aina tarkasti seikat, jotka vaikuttavat lapsen hoitoon ja huolenpitoon. (Araneva 2018, 159). Lisäksi toimeksiantosopimukseen on hyvä kirjata esimerkiksi Kansaneläkelaitokselta saama tuki, esimerkiksi lapsilisä. Alle kuukauden kestävssä perhehoidossa perhehoitaja ei saa sijoitetun lapsen hoidosta lapsilisää. (Kansaneläkelaitos, lapsilisä 2019). Äskeiseen verrattuna myös äitiyspäiväraha on sellainen tuki, jota ei makseta perhehoitajalle. (Kansaneläkelaitos, lapsiperheet [Viitattu 22.9.2019]).

Toimeksiantosopimusta laadittaessa, kun lapsi on kiireellisesti sijoitettu tai huostaanotettu perheeseen, ei pystytä määrittelemään ja arvioimaan perhehoidon kestoa ja siitä syystä toimeksiantosopimus on aina voimassa toistaiseksi. Näin toimitaan, jos lapsi on sijoitettu perheeseen kiireellisesti tai huostaanottaen. Toimeksiantosopimuksen voi purkaa tai irtisanoa, kun perhehoidolle ei ole enää tarvetta. (Araneva 2018, 168).

Yllä olevien lisäksi toimeksiantosopimukseen merkitään perhehoitajan saamat palkkiot, erityiset korvaukset sekä käyttö- ja käynnistämiskorvauksen määrät ja maksu-

päivät. Myös toimeksiantosopimuksen irtisanominen merkitään toimeksiantosopimukseen. Erityisistä korvauksia voi olla esimerkiksi säännölliset käynnit terapiassa ja siihen liittyvät kustannukset. Käyttö- ja käynnistämiskorvausten on vastattava suuruudeltaan myöskin menoja. (L 263/2015.)

Toimeksiantosopimukseen merkitään myös perhehoitajan ja kunnan välinen yhteistyö. Tällä tarkoitetaan mm. sitä, että lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on velvollinen osallistumaan mm. lapsen koulupalaveriinhin ja hoitoneuvotteluihin. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä myös antaa lapselle mm. matkustusluvan ja passiin liittyvät keskustelut myös keskustellaan sosiaalityöntekijän kanssa. Tästä syystä yhteistyötä kunnan kanssa on ja se on hyvä tuoda esille myös toimeksiantosopimuksessa. (L 263/2015.)

Perhehoitajalle kuuluu myös vapaapäivät ja vapaapäivien korvaukset mainitaan toimeksiantosopimuksessa. Perhehoitajan vapaan aikana kunta on velvollinen järjestämään perhehoitoon sijoitetuille lapsille hoitopaikan. Vapaiden lisäksi toimeksiantosopimukseen merkitään perhehoitajan työnohjauksesta, valmennuksesta sekä koulutuksesta. (L 263/2015.)

4 PERHEHOITAJAN KOULUTUS JA OHJAUKSEN TARVE

4.1 Perhehoitajan koulutus, ohjaus ja tuen tarve

Lastensuojelun perhehoitajana voi toimia henkilö, joka on esimerkiksi koulutukseltaan, kokemukseltaan tai henkilökohtaisten ominaisuuksien vuoksi sopiva toimimaan perhehoitajana. (THL, Lastensuojelun käsikirja, 2019). Mikäli perhehoitaja ei ole käynyt perhehoitajuuteen sopivaa koulutusta ja henkilö soveltuu perhehoitajaksi muiden intressien, muun muassa kokemuksen tai muun sopivuuden ansiosta, voi henkilö käydä koulutuksen esimerkiksi PRIDE -valmennuksen. Näin mahdollistuu perhehoitajana toimiminen. Perhehoitajaksi ryhtymiseen voi olla monta polkua. Yksi polku voi olla esimerkiksi, että perheen lapsi toivoo vanhempien alkavan sijaisperheeksi. Vanhemmat voivat saada siitä ajatuksen, jota alkavat pohtimaan. Pohdinnan tuloksena voi olla, että hakeudutaan koulutukseen, joka mahdollistaa perhehoitajana toimimisen. (Pelastakaa lapset ry, 2013.)

Perhehoitajan koulutus voi olla esimerkiksi PRIDE-valmennus. PRIDE-valmennus koetaan hyvänä, koska siinä läpikäydään syvällisesti perhehoitajaksi aikovan taustoja, lapsuutta, parisuhdetta, omia arvoja ja miksi haluaa toimia perhehoitajana. Lisäksi PRIDE-valmennuksessa selvitetään lastensuojelun kenttää ja miten lapsi voi sijoittua perheeseen. (Valkonen 2014, 48.) PRIDE-valmennuksen lisäksi on erilaisia valmentavia koulutuksia, jotka ovat sosiaalitoimen suunnittelemia, joissa sisältö voi olla erilainen ja yksilöllinen. Näitä koulutuksia kutsutaan prosessikoulutukseksi, jossa tarkoitus on valmentaa yksilöä ajatellen. Esimerkiksi sijoitetulla lapsella voi olla erilaisia ongelmia tunnetasolla tai fyysisiä haasteita. Nämä voidaan ottaa huomioon, kun koulutuksessa otetaan lapsi ja yksilö enemmän huomioon. (Joensuu & Sutinen 2016, 50.) Englannissa tie perhehoitajaksi on viisi vaihetta. Ensimmäinen vaihe on päättää, millaista perhehoitoa haluaa antaa. Vaihtoehtoja on esimerkiksi lasten, kehitysvammaisten tai ikäihmisten perhehoito. Päätöksen tehtyään vaiheessa kaksi perhehoitajaksi haluavat keskustele useamman sosiaalialan asiantuntijan kanssa, jolloin asiantuntija vastaa esimerkiksi kysymyksiin, jotka mietityttää. Vaiheessa kolme alkaa koulutus, jossa punnitaan perhehoitajaksi haluavan taitoa ja

kykyä toimia perhehoitajana. Koulutus kestää viisi iltaa. Koulutuksen suoritettua perhehoitajaksi haluava etenee vaiheeseen neljä, joka on paneeli, jossa arvioidaan perhehoitajaksi haluavan kykyä ja sopivuutta toimia perhehoitajana. Koulutusraportti luetaan paneelissa, joka vaikuttaa myös paneelijäsenten päätökseen onko henkilö sopiva perhehoitajaksi. Mikäli henkilö saa myönteisen päätöksen, alkaa vaihe viisi, jossa perhehoitajan luokse sijoitetaan lapsi. Lähteessä ei nosteta esille, millaisella aikataululla perhehoitajaksi haluava pääsee toimimaan perhehoitajana. (The Fostering Network, How to become a foster carer, [Viitattu 26.9.2019]).

Joensuu ja Sutinen (2016, 37-38) tuovat Perheen suojassa -kirjassaan myös esille, että valmentava koulutus tulisi olla vain alkua koulutukselle. Alkuvalmennuksessa tulisi käydä läpi perustietoja, joissa käydään läpi käytännön asioita, mutta myös enemmän tulisi paneutua ongelmien esiintuomiseen. Näitä ongelmia perheessä sijoituksen alkaessa voi olla esimerkiksi perheeseen tuleva muutos, kun perheeseen sijoitetaan lapsi: Mitä silloin tapahtuu ja mitä tapahtuu, jos lapsi reagoi voimakkaasti? Lisäksi Joensuu ja Sutinen (2016, 37) tuovat esille myös tärkeyden valmennuksen jatkumisesta: alkuvalmennuksen jälkeen valmennuksen tulisi jatkua prosessikoulutuksena sijoituksen alkaessa ja etenkin sen aikana. Lisäksi tulisi olla lisäkoulutusta, kun sijoitus on kestänyt vuoden tai kaksi vuotta.

Valkonen (2014, 51) tuo esille, että työnohjaus ja vertaistuki ovat yksi tärkeimmistä tuen muodoista. Vertaistuki ryhmissä mahdollistivat keskustelun ja kokemusten vaihdon. Perhehoidossa perhehoitajan on mahdollista saada myös konkreettista tukea lastenhoitoon. Esimerkiksi perhehoitoon sijoitettu lapsi voi mennä sovittuna ajankohtana tukiperheeseen. Tukiperheen tarkoitus on olla lapselle tuttu ja turvallinen paikka, jonne lapsi mielellään menee. Valkonen (2014, 51) kuitenkin myös kertoo, että aina tukiperhettä ei saatu, toiveista huolimatta.

Tukea perhehoidossa antavat myös yhteistyötahot. Yksilöstä riippuen yhteistyössä voidaan olla mm. lääkäreiden, erilaisten terapiamuotojen kanssa, sekä koulun ja päivähoiton kanssa. (Valkonen 2014, 52). Perhehoitajan saama tuki määritellään myös toimeksiantosopimuksen teon yhteydessä. (L 263/2015, 10 §) Vaikka perhehoitajan on saatava tarvittava määrä tukea, on perhehoidossa koettu, että tuen saaminen ei ole riittävää. On myös koettu, että sosiaalitoimen työntekijävaihtuvuus vai-

kuttaa negatiivisesti. Nopea työntekijävaihtuvuus merkitsee perheelle uudelleen tutustumista ja perhehoidossa koetaankin, että sosiaalitoimen työntekijä ei tiedä perhetilannetta eikä tunne sijoitettua lasta tarpeeksi hyvin. (Ketola, 137-138.) Perhehoitajille on myös olemassa perhehoitajien liitto. Liiton verkkosivuilla on paljon hyvää tietoa ja perhehoitajat voivat olla tarvittaessa yhteydessä perhehoitoliittoon. Esimerkiksi vertaistukea heillä on tarjota puhelinpalvelua, perhehoitajien ryhmätapaamisia ja lisäksi on mentoritoimintaa. (Perhehoitoliitto, perhehoitajien vertaistuki, [Viitattu 24.9.2019]). Liitto tarjoaa vertaistukea, neuvoja ja apuja erilaisiin tilanteisiin. Perhehoitoliitto järjestää myös erilaisia koulutuksia. (Perhehoitoliitto, tapahtumat ja koulutukset [Viitattu 24.9.2019]).

5 OPPAAN TOTEUTUS

5.1 Teorian keruu ja suunnittelu

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää perhehoitajille opas, jota perhehoitajat voisivat oikeasti hyödyntää arjessa. Oppaan teko alkoi oppaan tekoon tarvittavan teorian etsimisellä. Tärkein teoria oppaan teossa on ollut Mirjan Aranevan kirjoittama Lastensuojelun perhehoito -kirja (Araneva 2018). Aranevalla on myös teos nimeltä Lapsen suojeleminen. (Araneva 2016). Perhehoito -kirjassa perhehoitoa avattiin myös perhehoitajan näkökulmasta. Yksi teoksista oli mm. Antti Joensuun ja Jussi Sutisen kirjoittama Perheen suojassa, miten onnistua sijaisperheenä -kirja (2016), joka antoi lukijalle paljon ajateltavaa perhehoidosta ja sen haasteista.

Ensimmäisellä kerralla, kun tapasin perhehoidosta vastaavia työntekijöitä, sain heiltä tietoa, siitä mitä oppaaseen halutaan. Keskustelimme myös, miksi opasta tarvitaan. Selvisi, että lastensuojelun perhehoidossa on jo pidemmän aikaa ollut tarvetta oppaalle, joka käsittelee ainoastaan lastensuojelun perhehoitoa. Aikaisemmin heillä oli ollut käytössä perhehoidon opas, mutta siinä oppaassa oli huomioitu kaikenlainen perhehoito. Oppaassa oli lastensuojelun osuus niukka, kun taas muiden ikäryhmien laajempi. Perhehoidon vastaavat työntekijät toivat esille, että tarvitaan opas, joka koskee ainoastaan lastensuojelua. He halusivat oppaan ohjaavan perhehoitajaa perhehoitajuudessa siten, että perhehoitaja saa oppaasta ensitietoa, esimerkiksi päivähoiton valokuvauksesta. Perhehoidosta vastaavat kertoivat, että perhehoitajilta tulee kyselyitä koskien esimerkiksi lapsen passihakemusta, kela-hakemuksia, rippikoulua sekä verotukseen liittyviä asioita. Näihin asioihin perhehoidosta vastaavat halusivat oppaaseen tietoa ja tiedon, kehen perhehoitaja on yhteydessä tarvittaessa.

Tapaamiseen jälkeen aloin suunnitella perhehoitajan opasta. Suunnittelu alkoi etsimällä, mitä perhehoitajan oppaaseen tulee ja mitä ei tule. Perhehoidon oppaaseen oli selkeä tarve saada tietoa käytännön asioita, joten keskustelin asiasta opinnäytetyötä ohjaavan opettajani kanssa. Keskustelun jälkeen tulin siihen tulokseen, että oppaassa ei käsitellä lapsen kasvua, kehitystä ja niihin liittyviä asioita. Myös perhehoidon vastaavat olivat asiasta samaa mieltä. Oppaasta haluttiin selkeää ja sen

tarkoitus on kertoa käytännön asioista. Keskustelujen jälkeen päätin aloittaa päätöksellä perhehoitajan velvollisuudesta ja vastuusta. Alaotsikoina toin esille perhehoitajan koulutusta, lainsäädäntöä, vaitiolovelvollisuutta, rikosrekisteriotetta sekä ilmoitusvelvollisuutta. Päätin avata näitä alaotsikoita mahdollisimman selkeästi, koska näissä oleva tieto tukee myös perhehoitajan luokse sijoitetun lapsen hoitamista. Otsikoinnin jälkeen lähetin sähköpostia perhehoidosta vastaaville. Viestissä kerroin otsikot ja ovatko he kanssani samaa mieltä. Vastauksen sain seuraavalla tapaamisella, jossa haluttiin tuoda esille myös lapsen kotikuntaa, koulua ja opiskelua. Lisäsin myös nämä myös keskeneräiseen oppaaseen.

Tarkoitukseni oli tuoda oppaassa esille myös lapsen kasvua ja kehitystä, mutta pitkän pohdinnan päätteeksi tulin siihen tulokseen, ettei oppaassa tarvita sitä tietoa. Opinnäytetyön ohjaava opettajani tästä minulle myös kertoi, että oppaasta tulee liian laaja, jos siihen sisällyttää tiedon lapsen kasvusta ja kehityksestä. Myöskään oppaan tilaaja ei tarvinnut oppaaseen lapsen kasvatuksesta pedagogista tietoa. Lastensuojelun perhehoito -kirja (Araneva 2018) antoi melkein jokaiseen osioon oppaassa tietoa. Tästä kirjasta sain tietoa, joka ei joka kohtaan käynyt aivan samalla tavalla vaan muokattiin Soiten mukaiseksi. Jokainen osio käytiin useasti perhehoidosta vastaavien kanssa useamman kerran läpi. Ensimmäisessä osioissa toin esille perhehoitajan työn tärkeyttä: työ on arvokasta ja sen tekijää arvostetaan. Sain myös perhehoidosta vastaavalta sosiaalityöntekijältä sekä sosiaaliohjaajalta aiemman oppaan, jota perhehoidossa on sovellettu. Tästä oppaasta sain käyttää esimerkiksi verotusasiat suoraan, koska niissä ei ollut muutoksia. Lisäksi perhehoidosta sain muuta materiaalia, jota sovelsin myös uuteen oppaaseen.

5.2 Oppaan toteutuksen aikajana

3.4.2019

Yhteistyö alkoi Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveys palvelukuntayhtymä Soiten kanssa. Sovimme, että alan kehittämään heille opinnäytetyönäni opasta. Opinnäytetyö kiinnosti minua, koska aihe on varsinkin lastensuojelun kentällä sellainen, jota sosionomi (AMK) hyödyntää. Opas on laadittu yhteistyössä perhehoidossa työskentelevän sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan kanssa.

6.5.2019

Tapaaminen Soiten perhehoidon vastaavan sosiaalityöntekijän sekä sosiaaliohjaajan kanssa. Silloin sain kuulla heidän toiveet, että mitä oppaan pitää sisältää. Keskustelimme myös, millaisella aikataululla oppaan saisin valmiiksi ja sovimme tapaamiset ja myös, kuinka voin olla yhteydessä, jos tulee kysyttävää. Sovimme myös, että lähetän ennen seuraavia tapaamisia keskeneräisen oppaan, jotta voimme käydä opasta läpi jokaisella kerralla. Jätin heille myös esitetyt sopimuslomakkeet täytettäväksi.

9.5.2019 ja 16.5.2019

Lähetin sosiaalityöntekijälle ja sosiaaliohjaajalle oppaan, jossa olin hahmottanut otsikoinnit. Halusin heidän vastauksen, lähdenkö työstämään otsikon aiheita tai jättääkö jotain pois. Työstin opasta ja lähetin keskeneräisenä, sovitusti, jotta kerkeävät käydä läpi ennen seuraavaa tapaamistamme. Oppaasta jäi tässä vaiheessa toimeksiantosopimus ja asiakassuunnitelma pois perhehoidon pyynnöstä.

27.5.2019

Tapasin opinnäytetyön ohjaavaa opettajaani Seinäjoen ammattikorkeakoululla. Keskustelimme opinnäytetyöstäni ja millä aikataululla saan sekä oppaan, että opinnäytetyön valmiiksi.

3.6.2019

Tapaaminen perhehoidon vastaavan sekä sosiaaliohjaajan kanssa. Kävimme siihen asti tehtyä opasta lävitse. Keskustelimme pitkään oppaasta käyden lävitse kaikki mitä olin saanut aikaiseksi. Silloin päätimme myös seuraavan tapaamisajankohdan.

26.6.2019

Lähetin uuden version oppaasta perhehoidon vastaavalle sosiaalityöntekijälle sekä sosiaaliohjaajalle.

27.6.2019

Tapaaminen perhehoidon vastaavan sekä sosiaaliohjaajan kanssa. Kävimme tälläkin kertaa läpi koko oppaan ja sovimme, että pitkään toiminut perhehoitaja lukee oppaan läpi se kommentoi ja antaa palautetta. Oli mahtavaa, että perhehoitajan asiantuntemusta pääsin myös hyödyntämään tässä vaiheessa. Vielä on helppo tehdä muutoksia ja tarvittavia lisäyksiä oppaaseen.

1.7.2019

Lähetin oppaan perhehoidon sosiaaliohjaajalle, joka välitti oppaan perhehoitajalle.

10.7.2019 ja 28.7.2019

Sain perhehoidon sosiaaliohjaajalta viestin, jossa sisältönä oli: perhehoitaja lukenut oppaani läpi ja muutamia lisäkohtia piti otsikoiden alle lisätä. Tein muutoksen oppaaseen. Perhehoitaja kiinnitti huomiota lääkekustannuksiin. Soite korvaa lapsen antibiootit. Lisäsin tämän oppaaseen.

2.8.2019

Tapaaminen johtavan sosiaalityöntekijän kanssa, jossa kävimme oppaan läpi. Tällä kertaa oppaaseen tuli kahteen osaan lauseen lisäys. Lisäyksen jälkeen lähetin oppaan opinnäytetyötä ohjaavalle opettajalleni.

6.8.2019

Tapaaminen Seinäjoen ammattikorkeakoululla opinnäytetyön ohjaavan opettajan kanssa. Läpikävimme opasta ja sain hyvää palautetta. Palautteen perusteella lisäsin huomiota oikeinkirjoitukseen, sekä oppaan rakenteeseen tein muutoksia. Lähetin johtavalle sosiaalityöntekijälle sähköpostia, jossa kerroin tulevista muutoksista. Tiedustelin myös, että voinko lisätä oppaaseen otsikon kelakortista. Sain luvan lisäykseen. Tein lisäyksen kelakortista oppaaseen heti luvan saatuaani.

12.8.2019

Lähetin muokatun oppaan opinnäytetyötä ohjaavalle opettajalleni kommentointia varten.

3.9.2019

Jätin opinnäytetyön oikeinkirjoituksen tarkastukseen.

9.9.2019

Opinnäytetyöseminaarissa esitin oppaan ja opinnäytetyön. Sain seminaarissa rakentavaa palautetta ja huomioita. Yksi tärkein huomio oli, että olin unohtanut kansainväliset lähteet työstäni kokonaan. Inhimillinen unohdus. Lisäksi sain opinnäytetyön tarkastuksesta.

9.9.2019 – 26.9.2019

Olen tehnyt muokkauksia tekstiini. Muokannut oikeinkirjoitukset. Opinnäytetyötä ohjaava opettajani antoi minulle työstä palautteen, että mitä osiota kannattaisi vielä miettiä ja olen käynyt koko oppaan alusta asti uudelleen läpi yksityiskohtaisesti. Lisäsin kansainväliset lähteet sekä muutamia muita lähteitä kansainvälisten lisäksi.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe oli alusta asti mielenkiintoinen. Innostuin heti aiheesta ja ensimmäisiä tehtäviä oppaan parissa olikin etsiä mahdollisimman uutta tietoa aiheesta. Yksi motivoivia tekijöitä oli myöskin se, että oppaalle on suuri tarve lastensuojelun perhehoidossa. Oppaasta on hyötyä varsinkin uusille perhehoitajille. Perhehoidon opas on tärkeä työväline perhehoitajalle, koska se tukee perhehoitajan tekemää tärkeää työtä. Uusi perhehoitaja voi kohdata paljon uusia asioita ja tilanteita, joissa oppaassa on vastaus tai ainakin ohjeistus, miten asiassa menetellä. Hyvin nopeasti minulle selvisi, että tässä aiheessa lainsäädäntö on hyvin oleellista. Oppaassa on hyvin käytännönläheistä tietoa, kuinka perhehoidossa täytyy toimia ja myös miksi täytyy toimia juuri ohjatulla tavalla. Yleensä perhehoidon työskentelyä ohjaa lainsäädäntö, velvollisuudet sekä sopimukset ja niihin myös opinnäytetyössäni keskityin. Keskustelut tilaavan organisaation ja opinnäytetyötäni ohjaavan opettajan kanssa päätin rajata opinnäytetyöstä ja oppaasta pois lapsen kasvuun ja hoitoon liittyvän tiedon. Päädyin siihen ratkaisuun, kun opinnäytetyöni olisi muuten laajuudessaan tullut liian laajaksi. Päätin siis keskittyä lainsäädäntöön, velvollisuuksiin ja sopimuksiin.

Oma ammatillinen kasvuni oppaan teon myötä on kasvanut suuresti. Olen oppinut perhehoidosta lastensuojelun kentällä paljon ja huomaan myöskin, että sijoitettujen lasten kanssa työskentelyssä kertynyt tieto on erittäin hyödyllistä. Lastensuojelutyö on yksi tärkeimmistä töistä ja siinä perhehoito on yksi sijoitusmuoto, kun lapsi ei voi syystä tai toisesta asua enää vanhempiensa kanssa. Olen oppinut opinnäytetyötä tehdessäni paljon lainsäädännöstä, sisäistänyt perhehoitajan työnkuvan ja olen myös ymmärtänyt kuinka lainsäädäntö, sopimukset ja velvollisuudet ovat sijoitetun lapsen kannalta tärkeitä ja hyvin oleellisia perhehoidossa. Vaikka en käsitellyt lapsen kasvua ja kehitystä nämä edellä mainitut seikat ovat sijoitetun lapsen tukipilari. Lapsen oikeus on tulla turvatuksi ja näillä asioilla saamme sen turvatuksi mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.

Opinnäytetyötä tehdessä yhteistyö tilaavan organisaation kanssa oli helppoa ja sujuvaa. Mietimme yhdessä oppaan sisältöä useamman kerran. Oikeastaan oppaasta en juurikaan poistanut mitään vaan tapaamisilla saimme lisää sisältöä oppaaseen.

Toimeksiantosopimus oli sellainen osio, jota tilaava organisaatio ei oppaaseen halunnut, joten sitä en oppaaseen myöskään laittanut. Käsittelin kuitenkin opinnäytetyön teoreettisessa osiossa toimeksiantosopimusta, koska se antaa perhehoidolle eräänlaiset ”raamit”. Myöskään asiakassuunnitelmaa tilaava organisaatio ei oppaaseen tarvinnut, joten sen jätin myöskin oppaasta pois. Halusimme oppaasta mahdollisimman hyvän ja monipuolisen perhehoitajan työn tueksi. Oppaassa ei tällä hetkellä ole liitteitä, vaan ne tulee tilaavalta organisaatiolta ajantasaisena, kun opas jaetaan perhehoitajille. Opasta päivitetään vuosittain, koska esimerkiksi lainsäädäntö voi muuttua. Muuttuvia ovat myös korvaukset.

Opinnäytetyön teko onnistui kokonaisuutta ajatellen hyvin. Oppaasta tuli selkeä ja juuri sellainen oli tavoitteena saada. Yhteistyö tilaavan organisaation kanssa sujui loistavasti. Järjestimme tapaamisia usein ja olimme myös sähköpostitse yhteydessä. Yhteistyömme oli selkeää ja mutkatonta ja sain hyvän ohjauksen, mitä perhehoito oppaasta haluaa. Kuten sen sisällöstä, mitä siihen halutaan ja kuinka sitä voi työssä hyödyntää.

Opinnäytetyön ohjaavaa opettajaani saan suuresti kiittää hyvästä ohjauksesta. Sain rauhassa aikaa tehdä opinnäytetyötä, kun olin tehnyt aikataulusuunnitelman, jota yritin noudattaa. Aikataulutus helpotti paljon opinnäytetyön tekemistä, koska silloin ymmärsin konkreettisesti kauanko on aikaa työskennellä tietyn osion kanssa. Joskus aikataulu venyi, mutta pääosin sain pidettyä aikataulusta kiinni. Kokonaisuudessaan opinnäytetyön teko oli antoisaa ja mielenkiintoista. Sosionomi (AMK) voi työskennellä lastensuojelun perhehoidon kentällä ja silloin tietämystä tarvitaan paljon. Toivon että perhehoitajat saavat oppaasta hyötyä tärkeässä tehtävässään.

LÄHTEET

- Aluehallintavirasto (AVI). 30.4.2013. Sosiaalipalvelujen ohjaus ja valvonta. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.9.2019]. Saatavana: <https://www.avi.fi/web/avi/sosiaalipalvelujen-ohjaus-ja-valvonta>
- Araneva, M. 2018. Lastensuojelun perhehoito. Helsinki: Alma Talent.
- Araneva, M. 2016. Lapsen suojelu: toteuttaminen ja päätöksenteko. Helsinki: Talentum pro.
- Friedman, M., Bowden, V., & Jones, E. 2013. Family Nursing: Research, theory and practice. 5. uud. p. New Jersey: Pearson Education.
- Heino, T., Hyry, S., Ikäheimo, S., Kuronen, M., & Rajala, R. 2016. Lasten kodin ulkopuolelle sijoittamisen syyt, taustat, palvelut ja kustannukset: HuosTa-hankkeen (2014-2015) päätulokset. Raportti 3/2016. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.
- Hämäläinen, K. 2012. Perhehoitoon sijoitettujen lasten antamat merkitykset kodilleen ja perhesuhteilleen. Väestötutkimuslaitoksen julkaisusarja D 56/2012. Helsinki: Väestötutkimuslaitos, Väestöliitto.
- Joensuu, A. & Sutinen, J. 2016. Perheen suojassa: miten onnistua sijaisperheenä? Helsinki: Books on Demand.
- Kansaneläkelaitos. 1.9.2019. Lapsilisä. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 22.9.2019]. Saatavana: <https://www.kela.fi/documents/10192/3241118/Lapsilis%C3%A4.pdf>
- Kansaneläkelaitos. Ei päiväystä. Lapsiperheet: erityistilanteet. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.9.2019]. Saatavana: <https://www.kela.fi/muut-tilanteet#lapsen-huostaanotto-tai-kiireellinen-sijoitus-laitos-tai-perhehoitoon>
- Ketola, J. (toim.) 2008. Menetyksistä mahdollisuuksiin: perhehoitoa lasten ja vanhemmuuden tueksi. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kupias, P. & Peltola, R. 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Oy Yliopistokustannus.
- L 11.6.1999/731. Suomen perustuslaki.
- L 263/2015. Perhehoitolaki.
- L 13.4.2007/417. Lastensuojelulaki.

- L 812/2000. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista.
- L 1.6.2002/504. Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä.
- L 254/2015. Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista.
- L 1301/2014. Sosiaalihuoltolaki.
- Marjomaa, P. & Laakso, M. 2010. Terveisiä täältä kodista!: Lasten, sijaishemmi-
pien, syntymävanhempien ja sosiaalityöntekijöiden näkökulmia lastensuojelun
perhehoitoon. Pelastakaa lapset ry:n julkaisusarja nro 17. Helsinki: Pelastakaa
lapset ry.
- Nuorten ystävät. Ei päiväystä. Perhehoito. [Verkkosivu]. [Viitattu 21.9.2019]. Saa-
tavana: <https://www.nuortenystavat.fi/palvelut/lastensuojelu/perhehoito>
- Perhehoitoliitto. Ei päiväystä. Perhehoitajien vertaistuki. [Verkkosivu]. [Viitattu
24.9.2019]. Saatavana: [https://www.perhehoitoliitto.fi/palvelut/palvelut_perhehoi-
don_toimijoille/perhehoitajien_vertaistuki](https://www.perhehoitoliitto.fi/palvelut/palvelut_perhehoi-
don_toimijoille/perhehoitajien_vertaistuki)
- Perhehoitoliitto. Ei päiväystä. Tapahtumat ja koulutukset. [Verkkosivu]. [Viitattu
24.9.2019]. Saatavana: [https://www.perhehoitoliitto.fi/ajankohtaista/tapahtu-
mat_ja_koulutukset](https://www.perhehoitoliitto.fi/ajankohtaista/tapahtu-
mat_ja_koulutukset)
- Pelastakaa lapset. 25.2.2013. [Video]. [Viitattu 22.9.2019]. Saatavana:
<https://www.youtube.com/watch?v=bjlxnciG64A>
- Räty, T. 2015. Lastensuojelulaki: käytäntö ja soveltaminen. 3 uud. p. Helsinki:
Edita.
- Soite, Tietoa Soitesta. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä Soite. [Viitattu 21.9.2019]. Saatavana:
<https://soite.fi/soite>
- Tasala, M. 2018. Kiireiset sijoitukset karkasivat käsistä. [Verkkoartikkeli]. Talentia
ry. [Viitattu 22.9.2019]. Saatavana: [https://www.talentia-lehti.fi/kiireiset-sijoituk-
set-karkasivat-kasista/](https://www.talentia-lehti.fi/kiireiset-sijoituk-
set-karkasivat-kasista/)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 4.6.2019. Lastensuojelu 2018: Tilastora-
portti. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 24.8.2019]. Saatavana: [http://www.jul-
kari.fi/bitstream/handle/10024/138211/Tr23_19_LASU.pdf?sequence=5](http://www.jul-
kari.fi/bitstream/handle/10024/138211/Tr23_19_LASU.pdf?sequence=5)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 29.8.2019. Lastensuojelun käsikirja: Perhe-
hoitajana toimiminen. [Verkkosivu]. [Viitattu 22.9.2019]. Saatavana:

https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot/perhehoito/perhehoitajana-toimiminen#Kuka_voi_toimia_perhehoitajana

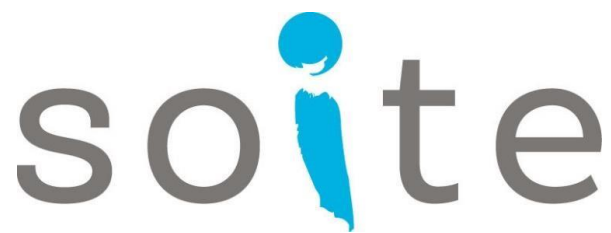
Soite, Tietoa Soitesta. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite. [Viitattu 21.9.2019]. Saatavana: <https://soite.fi/soite>

Valkonen, L. 2014. 2016. Sijaisvanhemmat. Turku: Perhehoitoliitto ry.

LIITTEET

Liite 1. Perhehoitajien opas

Liite 1. Perhehoitajien opas

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

PERHEHOIDON
OPAS
PERHEHOI-
TAJILLE
LASTEN-
SUOJELUSSA

Sisällysluettelo

1 PERHEHOITAJALLE	4
2 PERHEHOITAJANA TOIMIMINEN.....	5
2.1 Koulutus.....	6
2.2 Lainsäädäntö	6
2.3 Vaitiolovelvollisuus.....	7
2.4 Rikosrekisteriote.....	8
2.5 Ilmoitusvelvollisuus	8
2.6 Kirjaukset perhehoidosta	9
2.7 Edunvalvonta	9
2.8 Läheisverkoston kartoitus	9
2.9 Verotus ja eläke.....	10
3 KORVAUKSET	11
3.1 Käynnistämiskorvaus.....	11
3.2 Hoitopalkkio.....	11
3.3 Kulukorvaus ja käyttövarat.....	12
3.4 Erityisten kustannusten korvaaminen	13
3.5 Matkakorvaukset	13
3.6 Lomat	14
3.7 Harrastukset.....	14
4 KELAKORTTI, TUET JA LISÄT	15
4.1 Lapsilisä.....	15
4.2 Vammaistuki.....	15
4.3 Kodinhoidontuki ja päivärahat	15
4.4 Kelakortti.....	16
5 LAPSI PERHEESSÄ.....	17
5.1 Lapsen nimi, äidinkieli ja kansalaisuus	17
5.2 Kotikunta.....	17
5.3 Muuttoilmoitus.....	17
5.4 Koulu ja päivähoito.....	17
5.5 Opiskelu.....	18
5.6 Lapsen terveydenhuoltomenot.....	18
5.7 Matkustuslupa ja passi	18
5.8 Vakuutukset	19
5.9 Uskonnollinen kasvatus ja rippikoulu	19

6 JULKISUUS JA SOSIAALINEN MEDIA.....	20
7 LAPSI PERHEESSÄ JA YHTEISTYÖ	21
7.1 Lapsen kuuleminen.....	21
7.2 Lasten lukumäärä.....	22
8 PERHEHOITAJAN HYVINVOINTI.....	23
8.1 Työnohjaus, vertaistuki ja mentorointi.....	23
8.2 Perhehoitajan vapaat.....	23
8.3 Työterveys.....	24
8.4 Sairastuminen.....	24
8.5 Parisuhde	25
8.6 Perhehoitajien liitto.....	26
9 YHTEYSTIEDOT	27
10 VINKKILINKIT JA OMAT MUISTIINPANOT	28
11 LIITTEET	30

1 PERHEHOITAJALLE

Kiitos, kun olette ryhtyneet Soiten perhehoitajaksi! Kiitos, kun otatte vastaan juuri tämän kallisarvoisen lapsen/lapset. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmä Soite haluaa tukea perhehoitajuutta ja perheen arkea antamalla teille tämän oppaan. Opas on laadittu ajatellen erityisesti lastensuojelun perhehoitajaa ja perhehoitajuutta. Tarkoituksena on saada opas vastaamaan sisällöltään perhehoitajan näkökulmaa.

Toivottavasti tämä opas antaa vastauksia kysymyksiinne. Oppaan on tarkoitus tukea perhehoitajaa ja koko perhettä erilaisissa tilanteissa. Mikäli jokin asia jäi arveluttamaan, voitte olla yhteydessä perhehoidosta vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliohjaajaan.

Opas on laadittu opinnäytetyönä. Oppaan on laatinut sosionomiopiskelija (AMK) Terhi Söderling Seinäjoen ammattikorkeakoulusta, (SeAMK).

Yhteistyössä oppaan laatimisessa on ollut mukana johtava sosiaalityöntekijä sekä sosiaaliohjaaja, jotka työskentelevät Soiten perhetukipalveluissa, joihin myös perhehoito kuuluu. Oppaan on myös tarkastanut Soiten perhehoitaja, jonka palautteen ja asiantuntemuksen perusteella teimme muutoksia oppaan sisältöön. Palautetta perhehoitaja toi muun muassa lääkekorvausten maksamisesta. Perhehoitajan asiantuntemusta on hyödynnetty, jotta opas palvelisi perhehoitajaa ja koko perhettä mahdollisimman hyvin.

Opasta päivitetään säännöllisin väliajoin, jotta tieto olisi mahdollisimman ajantasaista. Oppaan saa perhehoidon vastaavilta sosiaalityöntekijöiltä ja sosiaaliohjaajilta.

2 PERHEHOITAJANA TOIMIMINEN

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, luku 1, 1 §:

Alleviivattuna ovat kohdat, jotka astuvat voimaan 1.12.2019.

Lapsen huollon tarkoituksena on turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi lapsen yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti. Huollon tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiansa välillä. Myös muita lapselle tärkeitä ihmissuhteita on vaalittava.

Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatusta sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lapselle on pyrittävä antamaan turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö sekä lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaava koulutus. Lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, huonolta kohtelulta ja hyväksikäytöltä.

Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti. Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361, luku 1, 1 §)

Perhehoitajana toimiminen on toimeksiantosuhde, jossa on suuri vastuu lapsesta. Perhehoidossa lapsi saa tasapainoista, turvallista, ikätason mukaista hyvinvointia lisäävää kasvatusta sekä hellyyttä. Kasvuympäristön on myös annettava lapselle virikkeitä, leikkiä ja on oltava myös turvallinen.

Perhehoitaja kasvattaa, turvaa ja tukee lasta asiakassuunnitelman mukaisesti, jonka tarkoitus on vastata huostaanoton syihin ja lapsen tarpeisiin.

Perhehoitaja on vastuussa lapsen tosiasiallisesta huollosta, johon kuuluu arkipäiväinen hoito, kasvatusta sekä huolenpito. Uskonnollinen kasvatusta ei kuulu perhehoitoon.

Asiakassuunnitelman mukaisesti perhehoito myös tukee lapsen tapaamisia vanhempiin tai muihin lapsen tärkeisiin ihmissuhteisiin.

2.1 Koulutus

Perhehoitajalta edellytetään tukiperhevalmennus. Kun perhehoitaja hoitaa alle 18-vuotiaita, koskee ennakkovalmennus myös perhehoitajan kumppania. Valmennus edellytetään myös sijaishoitajilta. Valmennuksen tarkoitus on mm. selvittää perhehoitajan valmiuksia ja tuoda esille mahdolliset esteet perhehoitajana toimimiseen.

2.2 Lainsäädäntö

Perhehoito on lakeihin säädeltyä palvelua:

- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, Sosiaalihuoltoasetus 607/1983
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Perhehoitolaki 263/2015
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/ 1987
- Vammaispalveluasetus (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista) 759/1987
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977, Asetus kehitysvammaisten erityishuollosta 988/1977
- Laki vammaisetuuksista 570/2007
- Laki 734/1992 ja asetus 912/1992 sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000
- Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 254/2015
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992
- Hallintolaki 434/2003 ja hallintolain käyttölaki 586/1996
- Julkisten alojen eläkelaki
- Työtaturma- ja ammattitautilaki 459/2015
- Tietosuojalaki 1050/2018

- Julkisuuslaki 621/1999
- Henkilötietolaki 523/1999
- Passilaki 671/2006
- Lapsilisälaki 21.8.1992/796
- Vammaistukilaki 124/1988

2.3 Vaitiolovelvollisuus

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, luku 3, 15 § vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto.

Perhehoitajalle annetaan lasta koskevaa tietoa siinä määrin, joka katsotaan tarpeelliseksi hoidon kannalta tietää. *Kaikki annettu tieto on salassa pidettävää.*

Perhehoitoon sijoitetulla lapsella on perus- ja ihmisoikeutena saada yksityiselämän suoja. On myös muistettava, että lapsen huoltajat ja omaiset sekä muut osapuolet ovat yksityisyyden suojan ja vaitiolovelvollisuuden piirissä.

Salassa pidettävää on kaikki lasta koskevat asiat ovat salassa pidettäviä, myöskin tieto siitä, että perheeseen tulee sijoitettu lapsi, on salassa pidettävää. *Tätä tietoa ei saa sivullisille ilmaista.*

Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa myöskään paljastaa perhehoidon päätyttyä. *Perhehoitaja on sitoutunut eliniäksi salassapito- ja vaitiolovelvolliseksi.* Myöskään lapsen asiakirjoja ei saa näyttää eikä jättää ulkopuolisten nähtäville.

Arkaluonteisia tietoja lapsesta ei saa lähettää tekstiviestitse tai sähköpostitse, ellei tule toisenlaista ohjeistusta (esim. turvasähköposti).

Lapsen tietoja sisältävät asiakirjat ja dokumentit on säilytettävä lukollisessa kaapissa, niin ettei kukaan ulkopuolinen pääse niitä lukemaan. Toimeksiantosuhteen päätyttyä lapsen asiakirjat ja dokumentit on palautettava lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle tai sosiaaliohjaajalle 1 (yhden) kuukauden kuluessa.

Tietojen väärinkäyttö tai tahallinen ohjeiden vastainen toiminta voi johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Mikäli olet epävarma, mitä tietoa saat antaa sijoitetusta lapsesta, ole yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään.

2.4 Rikosrekisteriote

Perhehoitajan, joka hoitaa alle 18-vuotiaita lapsia, on toimitettava nähtävälle rikosrekisteriote. Rikosrekisteriote tarkistetaan aina ennen toimeksiantosuhteen tekemistä.

2.5 Ilmoitusvelvollisuus

Perhehoitolaki, 21 §, ilmoittaa, että perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista vastuutyöntekijälle. Ilmoitus tehdään siihen kuntaan, joka on sijoittanut hoidettavan lapsen sekä kuntaan, jossa perhekoti sijaitsee.

Perhehoitajan on ilmoitettava mahdollisimman pian perhehoidon vastuutyöntekijälle, mikäli:

- Perhehoitaja sairastuu / elämäntilanne muuttuu / esteet perhehoitajana toimimiseen
- Perhehoidossa sairastuu joku muu, niin että se vaikuttaa terveydentilaan taikka toimintakykyyn
- Perhehoitajan parisuhteen muutokset
- Perhehoidon keskeytykset
- Perhekotiin tulevat muutokset, kuten esimerkiksi remontit, uusien lemmikkieläinten hankinnat
- Suunnitellut vapaat
- Tapaturmat, väkivaltatilanteet sekä suojaamistoimenpiteet ilmoitetaan välittömästi tapahtuman jälkeen (virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystykseen).

2.6 Kirjaukset perhehoidosta

Sosiaalityöntekijä tekee kirjauksia lapseen liittyvistä asioista ja myös perhehoidosta tehdään kirjauksia. Perhehoitajaa koskevat tiedot kirjataan Sosiaali-Efficaan asiakastietojärjestelmän resursseihin, ei lapsen teksteihin. Perhehoitajalla on oikeus lukea itseensä liittyviä kirjauksia.

2.7 Edunvalvonta

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on velvollinen hankkimaan lapselle edunvalvojan, mikäli lapsen huoltajat eivät valvo lapsen etua puolueettomasti. Esimerkiksi jos lapsen huoltaja on sairauden vuoksi kyvytön valvomaan lapsen etua, on sosiaalityöntekijän pidettävä huoli, että lapsi saa lain vaatiman edunvalvonnan.

Huostaanottoprosessin ajaksi sosiaalitoimi voi hakea lapselle edunvalvonnan, mikäli edunvalvojan määrääminen on lapsen edun mukaista.

2.8 Läheisverkoston kartoitus

Ennen lapsen sijoitusta perhehoitoon, on lapsen edun mukaisesti sosiaalitoimi selvittänyt, olisiko läheisverkostossa henkilöä, jonka luokse lapsi olisi ollut hyvä sijoittaa.

Kuitenkaan aina läheisverkostoa ei voida selvittää ennen sijoitusta. Siinä tapauksessa sijoitus on ollut lapsen edun mukaisesti kiireellinen.

Läheisverkoston kartoitusta sosiaalitoimi tekee myös silloin, kun lapsi on jo perhehoidossa.

Läheisverkoston kartoituksessa on tarkoitus selvittää lapsen tärkeät henkilöt. Lapsen tärkeitä ja läheisiä henkilöitä voivat esimerkiksi olla lapsen kummit tai isovanhemmat.

Jos lapsella on tärkeä ja läheinen henkilö ollut elämässään ennen sijoitusta perhehoitoon sosiaalityöntekijän selvittää, onko lapsen edun mukaista muuttaa sijaishuoltopaikkaa. On myös tärkeää, että lapsen ja läheisen aikuisen välistä vuorovaikutusta tuetaan perhehoidossa. Perhehoitaja on yhteydessä lapsen läheisiin ja tärkeisiin henkilöihin lasten asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi toimeksiantosopimukseen merkitään tarvittaessa yksityiskohtaisesti, kuinka perhehoitaja on yhteydessä lapsen tärkeisiin henkilöihin.

2.9 Verotus ja eläke

Perhehoitajien verokorttina on perhehoitajien verokortti.

Hoitopalkkio on veronalaista ansiotuloa. Lastensuojelun perhehoitajan saama hoitopalkkio ei ole kuitenkaan palkkaa vaan työkorvausta. Käynnistämiskorvaus on veronalaista ansiotuloa. Työkorvaus on veronalaista ansiotuloa. Lisäksi hoitopalkkiosta kertyy perhehoitajalle eläkettä.

Erityisten kustannusten korvaaminen on veronalaista ansiotuloa. Jos Soite maksaa suoraan palvelun tai tuotteen myyjälle, se ei vaikuta perhehoitajan tuloihin.

Sosiaalietuus kuten *lapsilisä* on verovapaata perhehoitajalle. Perhehoitaja ei voi hyödyntää näitä etuuksia kuten lapsilisää verotuksessa, koska ne eivät ole vähennyskelpoisia.

Perhehoitajan matkat koulutukseen tai vertaistukitapahtumiin on Soiten järjestämää ja perhehoitajan toimeen liittyvää matkaa, silloin matkoista ei mene verovähennystä. Korvauksen suuruus on 0,25 € / km.

Kulukorvaus on myös veronalaista ansiotuloa. Perhehoitajalle tulleet kilometrikustannukset, jotka ovat syntyneet lapsen kuljetuksesta, ovat työkorvausta ja silloin kilometrikustannusten korvaus on veronalaista ansiotuloa. Lisätietoa perhehoitajan verotuksesta verohallinnon verkkosivuilla. Vinkkilistassa tarkempi ohjeistus verohallinnon sivuille.

3 KORVAUKSET

3.1 Käynnistämiskorvaus

Käynnistämiskorvaus voi muuttua vuosittain: vuonna 2019 käynnistämiskorvaus on enintään 2983,40 €.

Käynnistämiskorvaus on myöskin lapsikohtainen. Käynnistämiskorvauksessa on viiden (5) vuoden indeksikorotus.

Toimeksiantosopimuksessa on erikseen sovittuna, kuinka käynnistämiskorvaus käytetään. Käynnistämiskorvauksella hankittu materiaali ym. *on lapsen omaisuutta*, joten hankinnoista ja niiden (mm. jälleenmyynnistä) on sovittava lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa.

Mikäli perhehoito keskeytyy alle kahdessa vuodessa, sosiaalitoimi ja perhehoitaja sopivat käynnistämiskorvauksen takaisinmaksusta tai hankintojen luovuttamisesta sosiaalitoimelle.

Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus taata kustannukset sijoituksen aiheuttamista muutoksista ja hankinnoista. Niitä voivat olla esimerkiksi kodin muutostyöt (joita ei korvata muuta kautta), apuvälineet, huonekalut sekä pienten lasten hoidossa tarvittavat tarvikkeet.

3.2 Hoitopalkkio

Hoitopalkkio on lapsikohtainen. Hoitopalkkion vähimmäismäärä vuonna 2019 on, 799,84 € / kk. Hoitopalkkio on veronalaista tuloa.

Hoitopalkkion vähimmäismäärä tarkistetaan vuosittain, koska se muuttuu vuosittain elintasoindeksin mukaisesti.

Hoitopalkkiossa on myös viiden vuoden indeksikorotus.

Hoitopalkkion voi erityisen syyn vuoksi sopia pienemmäksi, esimerkiksi jos lapsi on laitoshoidossa perhehoidon aikana.

Hoitopalkkion määrään vaikuttaa, kuinka vaativaa lapsen hoito on, eli kuinka paljon lapsen hoito sitoo perhehoitajaa. Siihen vaikuttaa esimerkiksi, onko lapsi erityisen tuen tarpeessa tai tarvitaanko säännöllisiä terapiakäyntejä, joiden toteutuvuudesta perhehoitaja huolehtii.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä neuvottelee perhehoitajan kanssa, mikäli lapsi ei ole vielä päivähoitoikäinen ja hoidon olisi hyvä tapahtua perhehoidossa kotona.

Toimeksiantosopimuksessa on määritelty hoitopalkkion maksupäivä, joka on yleensä kuun 15. päivä.

3.3 Kulukorvaus ja käyttövarat

Vuonna 2019 kulukorvauksen vähimmäismäärä on, 420,09 €.

Myös kulukorvaus on veronalaista tuloa. Siinäkin on viiden vuoden indeksikorotus.

Kulukorvauksen on tarkoitus kattaa asuminen, ruokailu, harrastuskustannukset ja henkilökohtaiset tarvikkeet, mm. peseytymiseen käytettävät tuotteet. Myös puhelinkulut kuuluvat kulukorvaukseen.

Myös muut tavanomaiset menot sekä terveydenhuollon tavanomaiset kustannukset kuuluvat kulukorvaukseen. Niitä ovat esim.

-Tilapäisen sairauden poliklinikkamaksut

-Tilapäisen sairauden lääke- ja tarvikkeet, esim. voiteet ja laastarit.

- Ilman lääkärin määräystä lapselle ostetut käsikauppalääkkeet esimerkiksi särkylääkkeet ja vitamiinit

Kulukorvaus sisältää myös lapsen käyttövaran, joka on tarkoitettu lapsen käyttöön:

Käyttövaran määrä alle 15-vuotiaalle on määrä, joka vastaa hänen tarvettaan.

Yli 15-vuotiaalle täyttäneelle vähintään määrä, joka vastaa kolmasosaa voimassa olevasta elatus-tuen määrästä.

Esimerkiksi jos yli 15-vuotias lapsi saa täyden elatus-tuen (129,91 € kalenterikuukaudessa), on siitä kolmasosa lapsen käytössä. $129,91 \text{ €} : 3 = 43,30 \text{ €} / \text{kk}$. Tämä summa voidaan jakaa esimerkiksi jokaiselle viikolle. Silloin yhdelle viikolle nuori saa käyttöönsä 10,80 €. On hyvä käydä keskustelu nuoren kanssa, jaetaanko summa viikoille vai maksetaanko se kerran kuukaudessa.

Käyttövarojen tarkoitus on myös, että perhehoitaja ohjaa lasta rahan käyttämisessä, huomioiden lapsen iän. Kuitenkin lapsella on päätäntävalta, mihin haluaa käyttörahan käyttää. Rangaistustarkoituksena rahasumman epääminen tai pienentäminen on kielletty.

3.4 Erityisten kustannusten korvaaminen

Asiakassuunnitelmassa sovitaan erikseen kulut, joita korvataan. Esimerkiksi lapsella voi olla säännöllinen harrastus, jonne perhehoitaja hoitaa kuljetukset. Silloin on sovittu, että matkan kilometrikulut korvataan perhehoitajalle. Erityinen kustannus voi myös syntyä lapsen läheisten tapaamisesta.

3.5 Matkakorvaukset

Soite maksaa matkakorvaukset verottomana silloin, kun kyse on Soiten järjestämästä koulutuksesta, vertaistukitapahtumasta tai työnohjauksesta. Matkasta tulleet matkakulut on haettava kuuden kuukauden sisällä. Matkakorvaushakemus on oppaan liitteenä.

Matkoista terapiaan tai sairaanhoitoon perhehoitaja hakee matkakorvausta Kelalta. Kelan matkakorvauksen omavastuuosuus on 300 € / kalenterivuosi. Siihen saakka, kunnes omavastuuosuus on kertynyt, korvataan kilometrikulut veronalaisena kustannuksena perhehoitajalle.

Omavastuuosuuden täytyttyä terapia- tai sairaalakäynneistä, Kela maksaa perhehoitajalle aiheutuneet matkakorvaukset.

Matkat harrastukseen tai lapsen omaisen / läheisen tapaamiseen korvataan veronalaisena ansiotulona.

Jos perhehoitajina ovat perheen molemmat puoliset, maksetaan matkakorvaukset toimek-siantosopimuksen mukaisesti.

3.6 Lomat

Lomalle lähtö perheen kesken on sovittava lasten asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Perheeseen sijoitetun lapsen kulut voidaan korvata 500 € :oon saakka. On hyvä olla yhteydessä hyvissä ajoin lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään.

3.7 Harrastukset

Lapsen harrastuskulut olisi tarkoitus saada maksetuksi kulukorvauksesta. Suuremmista harrastekustannuksista voidaan maksaa lisäksi 550 €:oon. Muista tositteet. Maksu erikseen kulukorvauksen lisäksi. Asiakassuunnitelmassa on määritelty summat harrastuksien tukemiseen.

4 KELA-KORTTI, TUET JA LISÄT

4.1 Lapsilisä

Toimeksiantosopimuksessa on määritelty, kenelle lapsen lapsilisä maksetaan. Jos lapsen hoito perhehoidossa kestää alle kuukauden, maksetaan lapsilisä vanhemmalle.

Perhehoitajan on haettava lapsilisää Kelasta. Käytännössä lapsilisän haku tapahtuu niin, että perhehoitaja tekee kirjallisen hakemuksen Kelalle. Kelan käsiteltävä hakemuksen, pyytää Kela asiasta vastineen sosiaalitoimelta. Sihteeri laittaa vastineen Kelalle.

Kun lapsi on sijoitettu perheeseen perhehoitolain mukaisesti, maksetaan lapsilisä perhehoitajalle ja se porrastetaan perhehoitajan kodissa olevien lasten mukaisesti. Esimerkiksi perhehoitajalla on kaksi muuta lasta ja perheeseen sijoitetaan perhehoitoon yksi lapsi: perhehoitaja hakee Kelalta lapsilisää ja Kela porrastaa maksun niin, että lapsilisä tulee kolmesta lapsesta.

4.2 Vammaistuki

Perhehoitaja ei voi hakea lapselle vammaistukea, mutta perhehoitaja voi täyttää hakemuksen ja toimittaa sosiaalitoimelle tai suoraan Kelaan, jolloin vammaistukihakemus tulee viireille.

4.3 Kotihoidontuki ja päivärahat

Soite maksaa hoitopalkkion lisäksi myös kotihoidontuen hoitopalkkion perhehoitajalle, joka jää alle kolmevuotiaan lapsen kanssa kotiin.

Perhehoitajalla on oikeus hoitovapaaseen, kun sijoitettu lapsi on alle kolmevuotias, mutta perhehoitajalla ei ole oikeutta hakea Kelan kotihoidontukea.

Perhehoitajalla ei ole oikeutta Kelan äitiys- ja isyyspäivärahaan.

4.4 Kela-kortti

Kela-kortti kulkee yleensä lapsen mukana. Lapsen tullessa perhehoitoon lapsella on myös kela-kortti. Mikäli Kela-korttia ei ole, tai se on vaikkapa mennyt hukkaan perhehoitaja voi tilata Kelasta lapselle uuden kela-kortin. Hakemukseen tarvitaan sosiaalitoimen suostumus, jonka sosiaalitoimi toimittaa Kelalle.

5 LAPSI PERHEESSÄ

5.1 Lapsen nimi, äidinkieli ja kansalaisuus

Lapsella on oikeus nimeensä ja kansalaisuuteensa eikä siihen saa laittomasti puuttua. Sosiaalitoimi ei voi käyttää puhevaltaa kansalaisuutta koskeva puhevaltaa.

Maistraatti pyytää sosiaalitoimelta lausunnon, mikäli huoltaja on tehnyt hakemuksen perhehoidossa olevan lapsen sukunimen muuttamisesta.

5.2 Kotikunta

Sosiaalitoimi ilmoittaa muutosta kuntaan, jossa lapsen perhehoito järjestetään. Lapsen kotikunta ei muutu, mutta lapsi asuu tilapäisesti perhehoitajan asumassa kunnassa. Näin ollen kunta on velvollinen antamaan palveluja, joita lapsi tarvitsee.

5.3 Muuttoilmoitus

Sosiaalitoimi tekee lapsesta muuttoilmoituksen, ja kyseessä on tilapäinen muuttoilmoitus, koska lapsen kotikunta ei muutu.

5.4 Koulu ja päivähoito

Sosiaalitoimi ilmoittaa lapsen kouluun sekä päivähoitoon. Päivähoidosta syntyvät kustannukset sijoittajakunta on velvollinen maksamaan kuntaan, jossa lapsi tilapäisesti asuu ja saa maksullista päivähoitoa.

Lapsen kuvaus (esimerkiksi kuukausikoosteeseen tai sanomalehteen) päivähoidossa ja koulussa on kielletty. Lapsen kuvia ei saa julkaista ilman lapsen asioista vastaavan sosiaaliohjaajan tai sosiaaliohjaajan lupaa.

5.5 Opiskelu

Alle 17-vuotias lapsi saa lapsilisää, joten Kela ei maksa opintotukea.

1.8.2019 alkaen lapselle voi kuitenkin hakea oppimateriaalilisää, joka on 46,80 € / kk.

Etuuden maksuun liittyy muutamia ehtoja. Oppimateriaalilisää voi hakea 15-19-vuotias. Lisätietoa: <https://www.kela.fi/opintotuki-opintoraha#oppimilisa>

Sosiaalitoimi tukee nuorta opiskeluun liittyvissä kustannuksissa. Alle 21-vuotiaan koulu-kustannukset kustantaa sosiaalitoimi. Vuodesta 2020 (1.1.2020) lähtien sosiaalitoimi kustantaa opiskeluun liittyvät kustannuksen 25 ikävuoteen saakka.

5.6 Lapsen terveydenhuoltomenot

Asiakassuunnitelmassa on erikseen määritelty, kuinka terveydenhuollosta syntyneet kustannukset korvataan. Esimerkiksi pitkäaikaisen sairauden hoitoon liittyvät kulut korvataan perhehoitajalle. Sopimuksen mukaisesti lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle voidaan toimittaa lasku.

Tarkoitus olisi kuitenkin käyttää perusterveydenhuoltoa, sovittaessa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa yksityiset lääkärint vastaanotot.

Oppaan lopussa on liite, jolla voit tehdä hakemuksen erityisistä kustannuksista.

Mikäli on kysyttävää, ole yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliohjaajaan.

5.7 Matkustuslupa ja passi

Ulkomaanmatkaa suunnitellessa on hyvä olla yhteydessä omaan vastuutyöntekijään. Pidemmistä kotimaan matkoista on myös hyvä olla yhteydessä sosiaalitoimeen. Perhehoitaja tarvitsee lapselle matkustusluvan sosiaalitoimesta.

Mikäli passin hankintaan tulee tarve, on siitä oltava yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliohjaajaan. Passihakemukseen tarvitaan lapsen asioista vastaavan kirjallinen lupa. Matkustuslupa voi olla myös kielteinen, joten on hyvä olla hyvissä ajoin yhteydessä sosiaalitoimeen, jo ennen matkan varaamista.

Jos lapsella on voimassa oleva passi, on sosiaalitoimella oikeus vaatia huoltajaa luovuttamaan passi sosiaalityöntekijälle, joka vastaa lapsen asioista.

Mikäli huoltajalla on lapsen passi eikä hän suostu luovuttamaan sitä sosiaalitoimelle, sosiaalitoimi voi vaatia alaikäisen passin peruuttamista.

Mikäli lapsella ei ole passia, sosiaalitoimesta vastaava toimielin päättää passin myöntämisestä. Sosiaalitoimi voi myös päättää passin kelpoisuusalueesta rajoittaa voimassaoloaikaa.

5.8 Vakuutukset

Perhehoidossa lapsella on Soiten ottama vakuutus. Mikäli vahinko tapahtuu, niin silloin yhteys lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliohjaajaan.

5.9 Uskonnollinen kasvatus ja rippikoulu

Uskonnollinen kasvatus ei kuulu perhehoidon tehtäviin, vaan perhehoidossa lapsen uskonnonvapautta kunnioitetaan eikä siihen perhehoidossa saa vaikuttaa.

Kuitenkaan perhejuhliin osallistumista kirkossa tai seurakuntatalolla ei ole perustelua kieltää perhehoitoon sijoitetulta lapselta, koska siinä ei pyritä vaikuttamaan lapsen uskonnolliseen vakaumukseen.

Nuori voi osallistua oman uskontokunnan rippileirille. Ilman huoltajan kirjallista lupaa nuori ei voi osallistua muun uskontokunnan rippileirille.

6 JULKISUUS JA SOSIAALINEN MEDIA

Perhehoitaja on vaitiolovelvollinen sijoitetun lapsen ollessa perheessä, mutta myös sijoituksen päätyttyä.

On muistettava, että lapsen *asioista ei voi keskustella ulkopuolisen kanssa*, mutta myös muistettava, että lapsesta *ei saa julkaista sosiaalisessa mediassa nimiä, valokuvia tai videoita*.

Näin ollen on hyvä muistaa, että tuttaville ja naapureille ei voi kertoa, että perheessänne on perhehoitoon sijoitettu lapsi.

-Voisiko ihmettelevälle naapurille kertoa, että perheessänne on tällä hetkellä enemmän lapsia mitä normaalisti ja vaihtaa puheenaihetta?

Perhehoitajalla saa olla henkilökohtainen sosiaalinen media käytössä, mutta julkisuusasetukset on hyvä säännöllisesti tarkistaa myös itseltä.

7 LAPSI PERHEESSÄ JA YHTEISTYÖ

Perhehoitoon tuleva lapsi on uuden ääressä. Lapsi tutustuu uuteen perheeseen ja hetken aikaa kaikki voi olla uutta ja vierasta.

Perhehoitajana olette koulutettuja erilaisiin tilanteisiin, joita perheeseen sijoitetun lapsen kanssa voi tulla.

Tilanteessa, jossa ette ole varmoja, kuinka toimia on hyvä olla yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliohjaajaan. Epävarmuutta tuova tilanne voi olla esimerkiksi lapsen kasvatukseen ja huolenpitoon liittyvää tai esimerkiksi yhteistyöhön liittyvä tilanne.

Yhteistyö perheiden kanssa on meille tärkeää, siksi pyydämme olemaan yhteydessä perhehoidosta vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliohjaajaan, jotta voimme miettiä yhdessä epävarmuutta aiheuttavia tilanteita ja asioita.

Tarvittaessa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on yhteistyössä organisaatioihin, jotka ovat oleellisesti läsnä vaikuttamassa lapsen elämään. Näitä on mm:

- terapiapalvelut
- terveys- ja sairaanhoito, esim. neuvola
- koulu ja päivähoito

Toimeksiantosopimuksen mukaisesti perhehoitaja ja lapsi on yhteydessä vanhempiin, läheisiin tai muihin tärkeisiin henkilöihin.

7.1 Lapsen kuuleminen

Perhehoidossa olevaa lasta on myös lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kuultava. Lapsella on oikeus kertoa oma mielipiteensä ja silloin kuuleminen voi tapahtua ilman perhehoitajaa.

Mikäli lapselle tulee palaveriin aika esimerkiksi koulussa tai päivähoidossa, tulee perhehoitajan ilmoittaa siitä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Mikäli kyse on esimerkiksi vanhempainvastista, ei siitä tarvitse ilmoittaa.

Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä tai sosiaaliohjaajalla on myös *oikeus ja velvollisuus* osallistua esimerkiksi lasta koskevaan koulupalaveriin.

7.2 Lasten lukumäärä

Ei-ammattillisessa perhehoidossa lasten lukumäärä on neljä alaikäistä lasta.

Myös perheessä asuva täysi-ikäinen henkilö, joka on erityisen tuen tarpeessa oleva, laskeaan mukaan. Hoidon antaminen sisaruksille kuitenkin mahdollistaa lapsilukumäärästä poikkeamisen. Vastuutyöntekijä arvioi aina perhehoitoon sijoitetun lapsen tarpeet perhehoitajan tilanteen mukaan.

8 PERHEHOITAJAN HYVINVOINTI

Perhehoitajan hyvinvointi on Soitelle tärkeää.

Työn vastuullisuus ja kuormittavuus on asia, johon halutaan vaikuttaa antamalla hyvää työhjoista ja järjestää myös vertaistukitapaamisia toisten perhehoitajien kanssa. Perhehoitajalla on myös oma vastuutyöntekijä.

8.1 Työnohjaus, vertaistuki ja mentorointi

Perhehoitajalla on oikeus työnohjaukseen, valmennukseen ja muuhun tukeen. Soite järjestää perhehoitajien yhteistapaamisia, joissa on mahdollisuus myös vertaistuen saamiseen.

Perhehoitajalle on nimetty vastuutyöntekijä. Vastuutyöntekijän tapaamiseen järjestetään riittävä mahdollisuus. Perhehoitaja voi olla suoraan yhteydessä omaan vastuutyöntekijään soittamalla. Myös toimeksiantosopimuksen laadinnan yhteydessä voidaan sopia tapaamisaikoja vastuutyöntekijän kanssa.

Sijoituksen alussa perhehoitaja tapaa vastuutyöntekijää kerran viikossa, jonka jälkeen kerran kuukaudessa. Tapaamisten väli riippuu lapsen iästä ja esimerkiksi kuinka kuormittava perheen tilanne on. Myös perhehoitajan toive tapaamisten suhteen otetaan huomioon.

Vastuutyöntekijä huolehtii perhehoitoon liittyvistä tukitoimista, mikäli lapsen hoito sitä vaatii. Toimeksiantosopimuksen laatimisen yhteydessä myös keskustelemme yksilöllisesti perheiden tuen tarvetta.

Työnohjauksesta informoi perhehoidon vastuutyöntekijä.

8.2 Perhehoitajan vapaat

Perhehoitajalla on oikeus vapaaseen, ja silloin perhehoitajalla on mahdollisuus irtautua perhehoitajan arjesta. Vapaan tarkoituksena on tukea ja auttaa perhehoitajaa jaksamaan arjessa.

Toimeksiantosopimuksessa on sovittu vapaiden pitämisestä, mutta niiden pitämisestä voidaan tarkempi ajankohta sopia myös erikseen. Ennen vapaiden pitämistä on hyvä olla hyvässä ajoin yhteydessä perhehoitajan vastuutyöntekijään, jotta on aikaa suunnitella ja järjestää perhehoitoon sijoitettujen lasten sijaishoito.

Perhehoitajalla on oikeus kalenterikuukaudessa kahden vuorokauden vapaaseen, jos perhehoitaja on toimeksiantosopimuksen mukaisesti toiminut vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana. Perhehoitajalla on vastuu siitä, että hän käyttää oikeutensa vapaaseen.

Perhehoitajalle maksetaan palkkiot kertyneiden vapaiden ajalta. Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuosittain. Kertyneet vapaat on pidettävä sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana ne on ansaittu. Joulukuun vapaat voi pitää seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Vapaita voi kerryttää maksimissaan kuuden kuukauden ajalta ja pitää ne yhtäjaksoisesti.

Sosiaalitoimi järjestää perhehoitoon sijoitetulle lapselle sijaishoidon. Sijaishoidon edellytyksenä on, että sijaishoitaja on suorittanut hyväksytysti tukiperhevalmennuksen. Sosiaalitoimi sopii sijaishoitajan kanssa hoitopalkkion.

8.3 Työterveys

Päätoimisella perhehoitajalla on oikeus terveystarkastukseen joka toinen vuosi Soiten omissa terveyskeskuksissa. Päätoimisella perhehoitajalla tarkoitetaan perhehoitajaa, joka ei ole perhehoitoperheen ulkopuolella ansiotyössä eikä näin ollen työterveyshuollon piirissä.

Terveyskeskuksen vastaanottopalveluihin on nimetty hoitaja, joka vastaa päätoimisten perhehoitajien terveystarkastuksista. Sairaanhoidaja Anne Korkeakankaan tavoittaa vastaanottotiimin numerosta 2, puh. 06 828 7320.

8.4 Sairastuminen

Perhehoitajan sairastuessa sosiaalitoimi tukee perhehoitajaa ensisijaisesti kotiin erilaisilla tukitoimilla (esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelu). Sairauslomasta on toimitettava lääkärintodistus sosiaalitoimeen.

Mikäli hoito jatkuu perhekodissa sairausloman ajan, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus sairauspäivärahan omavastuuajalta eli sairastumispäivältä ja sen jälkeiseltä yhdeksältä arkipäivältä.

Perhehoitaja on oikeutettu saamaan sairauspäivärahaa omavastuuajan jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutuspäivärahan suuruisena. Mikäli hoito jatkuu perhekodissa perhehoitajan sairausloman ajan, perhehoitaja on oikeutettu saamaan hoitopalkkion ja kulukorvauksen normaalisti. Kelalle pitää osoittaa, että hoitovastuu on jollakin toisella henkilöllä perhehoitajan sairausloman ajan. Edellytyksenä sairausajan palkkion maksamiselle on toimiminen perhehoitajana vähintään yhden kuukauden ajan ennen sairausloman alkua.

Sairautta on hankala ennakoida, mutta olisi hyvä olla mahdollisimman nopeasti yhteydessä vastuutyöntekijään, esimerkiksi jos on tulossa leikkaus tai jokin muu suunniteltu hoito, joka estää perhehoitajaa hetkellisesti toimimasta perhehoitajana.

8.5 Parisuhde

Perhehoitajan toimiva parisuhde antaa tukea ja apua arkeen. On tärkeää pitää parisuhteesta hyvää huolta, koska parisuhteen hyvä keskinäinen tila vaikuttaa myös lapsiin.

Mikäli tunnette, että parisuhteenne tarvitsisi huoltoa, neuvoa tai apua, niin pyydämme, että olette yhteydessä esimerkiksi *Keski-Pohjanmaan perheasiain neuvottelukeskukseen* **www.kokkolansuomalainenseurakunta.fi/apua_elamaan/perheneuvonta** Palvelu on maksutonta ja siellä voi käydä keskustelemassa yksin, yhdessä tai koko perheen kanssa. Käy tutustumassa verkkosivuihin, siellä on paljon lisätietoa.

Lisäksi Väestöliitto tarjoaa neuvontaa parisuhteen erilaisiin kriisitilanteisiin, käy tutustumassa: **www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/**

8.6 Perhehoitajien liitto

Perhehoitajana on mahdollisuus liittyä perhehoitoliittoon. Perhehoitajille on alueyhdistyksiä, joissa voi tavata muita perhehoitajia. <https://www.perhehoitoliitto.fi/>

Yhteystiedot: Keski-Pohjanmaan perhehoitajat ry

Puheenjohtaja Sami Hovila

Kleemolantie 29 69300 Toholampi 0500 761 148

Sihteeri, tiedottaja Päivi Pyykkönen

Vanhatie 14A 68240 Alaviirre 040 529 4929 paivi.pyykkonen@netti.fi

9 YHTEYSTIEDOT

- Palvelujohtaja Minna Lönnbäck, puh. 044 780 9442
- Vastuualuejohtaja Johanna Alatalo, puh. 040 806 5151
- Johtava sosiaalityöntekijä Henna Kivelä, puh. 040 804 3637
- Sosiaalityöntekijä Vuokko Airaksinen, puh.
- Sosiaaliohjaaja Terhi Anttila, puh. 040 489 2079
- Virka-ajan ulkopuolella, kiireellisissä tilanteissa soita sosiaalipäivystykseen,
puh. 044 780 9173

10 VINKKILINKIT JA OMAT MUISTIINPANOT

Kansaneläkelaitos (KELA) hakemukset:

Alle 16 – vuotiaan vammaistukihakemus <https://www.kela.fi/documents/10192/3861304/EV258.pdf>

Lapsilisähakemus: <https://www.kela.fi/documents/10192/3861304/LL1.pdf>

Oppimateriaalilisä: <https://www.kela.fi/documents/10192/3861304/OT1.pdf>

Matkakorvaushakemus: <https://www.kela.fi/documents/10192/3861304/SV4.pdf>

Keski-Pohjanmaan perheasian neuvottelukeskus (Kauppatori 2, 3. kerros. 67100 Kokkola)

Ajanvaraus; p. 050 314 7464,

ma klo 8 - 12,

ti klo 10 - 12,

ke, to ja pe klo 8 - 12.

Keski-Pohjanmaan perhehoitajat ry

Puheenjohtaja Sami Hovila

Kleemolantie 29, 69300 Toholampi puh. 0500 76 1148

sihteeri, tiedottaja Päivi Pyykkönen

Vanhatie 14A, 68240 Alaviirre puh. 040 529 4929 paivi.pyykkonen@netti.fi

Perhehoitajan verotus,

Verohallinnon puhelinpalvelu on avoinna ma – pe kello 9 –16.15, heinäkuussa klo 9 – 15.

Henkilöasiakkaiden palvelunumerot: **Verokortti 029 497 000**

Verokortti palkkaa, palkkiota, eläkettä ja etuutta varten. Muut kuin yritystoiminnan ennakkoerot.

Verohallinnon sivusto: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/62203/perhehoitajan-verotus/>

Puhelimeen ladattava sovellus hätätilanteisiin: 112 Suomi

Sovellus käyttää puhelimen sijaintia soittaessa hätänumeroon. Sovellus on hyvä, jos et ole esimerkiksi varma omasta sijainnistasi. Lisäksi sovelluksessa on mahdollisuus soittaa meripelastukseen, tienkäyttäjän linjaan, myrkytystietokeskukseen, kansalaisneuvontaan, MLL:n lasten ja nuorten puhelimeen, ulkoministeriön päivystykseen (24h) sekä kadonneita lapsia koskevaan vihjepuhelimeen. Sovellus on ilmainen.

Tuetut lomautukset: <https://www.lomajarjestot.fi/>

11 LIITTEET

Matkakorvaushakemus

Erityisen kulun korvaushakemus